

Päť unikátnych gotických kostolov na Gemeri získa 500-tisíc eur na svoju obnovu

Bratislava, 9. júla 2024 – Región Gemera a Malohontu je mimoriadne bohatý na stredoveké sakrálné pamiatky. V záujme záchrany tohto historického dedičstva vznikla nová spoločná iniciatíva. Vďaka partnerstvu medzi jednou z dlhodobu najaktívnejších organizácií v tejto oblasti, združením Gotická cesta, a Nadáciou VÚB prejde v priebehu piatich rokov podľa plánu obnovou päť vzácných gotických kostolov. Popredná nadácia v podpore kultúrnych pamiatok na Slovensku s týmto zámerom poskytne postupne granty v celkovej výške 500-tisíc eur. Prvý z významných objektov, kde prebehnú reštaurátorské práce už do konca tohto roku, je rímskokatolícky Kostol Všetkých svätých v Henckovciach v rožňavskom okrese.

Gotická cesta je neziskové občianske združenie, ktoré vzniklo v roku 2008 s cieľom podieľať sa na záchrane a propagácii stredovekých architektonických a umeleckých pamiatok v bývalej Gemersko-malohontskej župe na južnom Slovensku. Odborníci z oblasti starostlivosti o kultúrne dedičstvo, architektúry či dejín umenia a histórie rozvíjajú s týmto zámerom komunikáciu na všetkých úrovniach – so zástupcami cirkví ako vlastníckymi kostolov, samosprávami, organizáciami cestovného ruchu, samosprávnymi krajmi, ministerstvom kultúry, Pamiatkovým úradom SR a ďalšími expertmi.

Práve tím skúsených odborníkov z OZ Gotická cesta, ktorí sa za ostatné roky zasadili o obnovu pamiatok v desiatkach kostolov v regióne, ich sprístupnenie verejnosti ako aj kontinuálne aktivity na zviditeľňovanie ich nesmiernej hodnoty, si vybrali za svojho nového dlhodobého partnera zástupcovia Nadácie VÚB. Zmyslom partnerstva je venovať združeniu grantovú podporu v období rokov 2024 až 2028 na záchranu vybraných gotických sakrálnych objektov, a to v celkovej výške 500-tisíc eur. V rámci dohodnutého plánu je cieľom zrealizovať každý rok obnovu jedného kostola, vďaka čomu bude môcť daná, zubom času poznačená pamiatka privítať tisíce návštevníkov vo svojej pôvodnej kráse.

„Obnova pamiatok je jedným zo základných pilierov poslania našej nadácie. Počas svojej 20-ročnej histórie sme v tejto oblasti prerozdělili granty v hodnote viac ako 3,5 milióna eur. Sme hrdí, že sme sa vyprofilovali na jedného z najväčších podporovateľov záchrany kultúrneho dedičstva na Slovensku,“ hovorí predseda správnej rady Nadácie VÚB Jozef Kausich a pokračuje: „Veľmi sa tešíme, že na najbližších päť rokov bude súčasťou tejto našej stratégie aj jedinečný projekt združenia Gotická cesta. Jeho tím má za sebou systematické výsledky v propagácii a obnove pamiatok v regióne, ktorý patrí z hľadiska stredovekého sakrálného umenia medzi najvýznamnejšie na Slovensku. Veríme, že vzájomným prepojením tu vznikne skvelá synergia, ktorej výsledkom bude päť unikátnych objektov zachovaných pre súčasné aj budúce generácie.“

Projekt obnovy začína v Henckovciach

Do 5-ročného partnerského projektu obnovy s Nadáciou VÚB vybrali experti z OZ Gotická cesta na základe dlhodobého skúmania potrieb pri záchrane pamiatok v regióne päť gotických kostolov, ktoré sa nachádzajú v správe miestnych farností rímskokatolíckej a evanjelickej cirkvi. Vzhľadom na neutešený aktuálny stav a ťažšiu dostupnosť iných zdrojov financovania je zámerom postarať sa o nevyhnutné reštaurátorské práce na objektoch v obciach Štítnik, Ochtiná, Rákoš a Rimavská Baňa a Henckovce.

Práve henckovský Kostol Všetkých svätých vo vlastníctve rímskokatolíckej farnosti Gemerská Poloma je prvý z piatich objektov, v ktorom začína prebiehať rekonštrukcia z prvej časti grantu Nadácie VÚB vo výške 100-tisíc eur už v tomto období. Plán obnovy v Henckovciach pozostáva z reštaurátorských prác na interiérových stenách hlavnej lode ako aj repasovania okien v kostole v súlade s citlivým prístupom ^{1/2}

historickej estetike. Do konca roka 2024 by sa tak mala dostať národná kultúrna pamiatka do plne prezentovateľnej podoby pre návštevníkov aj miestnych obyvateľov, pričom by malo dôjsť aj k transformácii dlhé roky nevyužívanej cirkevnej stavby na nový kultúrny priestor pre širokú verejnosť.

Je pre nás veľkou čťou byť zapojení do dlhodobého programu Nadácie VÚB. Keďže zdrojov na obnovu kultúrneho dedičstva u nás nie je veľa, podpora tohto rozmeru dokáže naozaj zmeniť stav pamiatok, ktoré pomáhame vlastníkom zanechať a zveľadiť pre budúce generácie. V mnohých kostoloch nám to rozviaže ruky a vieme sa lepšie zamerať aj na kvalitu realizácie. Tešíme sa na výsledky práce reštaurátorov, výskumníkov a remeselníkov, ktorí vďaka tejto spolupráci budú mať možnosť nadviazať na takmer 700-ročnú históriu svojich predchodcov, ktorí kostoly stavali, obnovovali a starali sa o ne,“ uvádza k začiatku dlhodobého kľúčového partnerstva podpredseda OZ Gotická cesta Peter Palgut.

Navštívte historické pamiatky na Gemeri počas leta

Jedným z najväčších úspechov združenia Gotická cesta je popri realizovanej pomoci pri obnove a popularizácii domácich pamiatok či spolupráce na organizácii odborných podujatí a výskumu aj spoluúčasť na získaní značky Európske dedičstvo (European Heritage Label) pre 12 kostolov v oblasti Gemera-Malohontu. Z finančnej podpory Banskobystrického a Košického samosprávneho kraja sa minulý rok podarilo tieto objekty po prvýkrát sprístupniť vo fixných otváracích hodinách. Počas letnej sezóny 2023 vďaka tomu prešlo bránami stredovekých chrámov vyše 9-tisíc návštevníkov.

„Gotická cesta Gemerom a Malohontom rada privíta návštevníkov na podujatiach aj toto leto. Počas dovolenkových mesiacov nájdete 11 z 12 kostolov so značkou EHL otvorených pre verejnosť vo fixných otváracích hodinách, uvidieť sa môžeme sa aj na podujatí Gotická cesta: zabudnuté dedičstvo 10. augusta alebo na konferencii v Rožňave 22. a 23. augusta. Ak zavítate na Gemer, nevynechajte aspoň niektoré z kostolov, farebnosť stredoveku vás určite prekvapí,“ pozýva na návštevu regiónu Peter Palgut a dopĺňa, že prehľad udalostí nájdú záujemcovia na [webovej stránke](#) združenia.

Za obnovenými pamiatkami povedie aj Mapa Pokladov Slovenska

Nadácia VÚB sa za 20 rokov svojej histórie vyprofilovala na jedného z najväčších podporovateľov záchranu kultúrneho dedičstva na Slovensku – čo súvisí aj so strategickým zameraním talianskej materskej skupiny Intesa Sanpaolo. Cez rôzne iniciatívy vrátane najväčšieho partnerského projektu obnovy Kalvárie v Banskej Štiavnici či vlastnej hlasovacej súťaže Poklady Slovenska prerozdělila doteraz granty v hodnote viac ako 3,5 milióna eur. Popis a lokalitu všetkých, takmer 130 oživených pamiatok z podpory Nadácie VÚB približuje aj prehľadná interaktívna [Mapa Pokladov Slovenska](#).

Informácie pre médiá:

Dominik Miša, PR manažér VÚB
Tel.: +421-2-5055 2205, 0904 754 020
Email: dmisa@vub.sk; press@vub.sk

Katarína Kohútiková, PR manažér VÚB
Tel.: +421-2-5055 2130, 0911 417 199
Email: kkohutikova@vub.sk; press@vub.sk

Peter Palgut, projektový manažér Gotickej cesty

Tel.: +421-950-755-627

Email: info@gotickacesta.sk